

SEPTORIA YAPARAK LEKESİ

(Septoria tritici)

Yaprak üzerinde damarlar ile sınırlandırılmış küçük, düzensiz, kırmızımtırak - kahverengi lekeler şeklindedir.

Septoria, enfekteli ürün artıklarında ve kendi gelen buğday üzerinde yaşamını sürdürür, ancak toprak altında yaşayamaz.

Yağışlı hava süresince enfekteli anız artıkları üzerinde sporlar ürerler.

Buğday yaprakları üzerine yağmurla veya rüzgarla ulaşan sporlar, yaprak üzerindeki ıslaklık en az 6 saat süreklilik gösterdiğinde çimlenir ve yaprağı enfekte ederler.

Yapraklar 2-3 gün süreyle ıslak kaldığında enfeksiyon oranı yükselir. Hastalığın yaprakta gelişmesi sonucunda gri- kahverengi ve küremsi piknit (nokta) ler oluşur.

Bu piknitler yaprak dokusu ve bazen de boğum dokusu içinde gömülü olarak bulunurlar.

Olgunlaşan piknitlerden nemli ortamlarda beyazdan devetüyü rengine kadar değişen renklerde spor kitlesi dışarı akar.

Piknitlerden dışarı akan bu sporlar 20-25 derece optimum sıcaklıklarda imlenirler. Enfeksiyon için etmenin bu sıcaklıklarda bile en az 20 saate ihtiyaı vardır.

Enfeksiyon olasılığı uygun sıcaklıkta, 35-48 saat yaprak ıslaklığında ve nem oranı % 90 ın üzerinde olduğu koşullarda oldukça yüksektir.

Havanın sıcak ve kurak dönemleri veya kış soğukları hastalığın gelişmesini durdurur.

Enfeksiyonlar uygun sıcaklık ve birbirini takip eden yağışlı havalar süresince devam eder.

Hastalığın ilk belirtileri bulaşma gerçekleştikten sonra, yapraklarda 14-21 gün sonra görülmekle beraber, nemin yüksek olduğu durumlarda 5-6 gün sonra da görülebilir.

Hastalığa yakalanmış ve ölmüş yaparak üzerinde görülen siyah piknidler.

Buğday yaprağı üzerinde tipik, oval, siyah piknitler.

Erken dönemde (sapa kalkma başlangıcına kadar) oluşabilecek epidermik durumlarda, ilaç karışabilirliği dikkate alınarak; yabancı ot mücadelesi ile birleştirilebilir.

Belirtileri:

- 1-) Yaprak üzerinde damarlar ile sınırlandırılmış küçük, düzensiz, kırmızımtırak-kahverengi lekeler şeklindedir.
- 2-) Hastalık kül rengi lekelerin merkezinde gelişir. Bu lekeler yayılır ve birleşir, sonuçta yaprağın tümü lekelerle kaplanır.
- 3-) Lekelerin genişlemesiyle bunların koyu renkli sınırları kaybolur ve açık yeşil bir renge döner.
- 4-) Bundan sonra küçük koyu benekler görülür. Bu nedenle hastalık “benekli yaprak lekesi” olarak da bilinir.
- 5-) Hastalık ilk önce en alt yapraklarda görülmeye başlar.
- 6-) Üst yapraklarına yayılma hızı çevre koşullarına ve çeşidin duyarlılığına bağlı olarak değişir.
- 7-) Hastalığın şiddeti bitki olgunluğa yaklaştıkça daha az olmaktadır.

8-) Gelişme esnasında yaprak dokusu içine gömülü haldedir.

9-) Olgunlaşmada epidermin yırtılıp çatlaması ile, beyazdan deve tüyüne kadar değişen renkte spor kitlesi dışarı akar.

Kültürel Önlemler:

1-) Dayanıklı çeşitler ekilmelidir. Ancak ilk zamanlarda hastalığa karşı mukavemet gösteren çeşitlerin birkaç yıl içinde hastalıktan etkilendiği ve hastalığa karşı dayanıklılığının kaybolduğu görülmektedir.

2-) Geç yapılan ekimlerde hastalığa daha az rastlandığı görülmüştür.

3-) Ekim nöbeti uygulanmalıdır. Bir yıl nadas veya bir yıl sulanan ürün yetiştirmek, Septoria düzeyini büyük oranda düşürmektedir.

4-) Derin sürüm yapılarak bitki artıklarının toprağa gömülmesi sağlanmalıdır.

5-) İhtiyaç duyulandan fazla azotlu gübre kullanımından kaçınılmalıdır.

6-) Sık ekimden kaçınılmalı, mibzerle ekim tercih edilmelidir.

Kimyasal Mücadele:

1-) Eğer iklim koşulları hastalığın gelişmesi için uygun gidiyorsa ve epidermik bir durum olasılığı varsa, yeşil aksam ilaçlaması uygulanmalıdır. (Strobilurin etken maddeli ilaçlar üretici firmanın tavsiyeleri dikkate alınarak kullanılmalıdır.)

2-) Kardeşlenme başlangıcından itibaren yağışlı havalarda devam ederse, Septoria zararı artar.

3-) İlaçlama için en iyi zaman bayrak yaprağının tamamen açıldığı kın döneminin sonu veya başakçık çıkışı öncesidir. Geç kalınmamalıdır.

4-) Erken dönemde bitkinin üst kısımlarına doğru tırmanan bir enfeksiyon için, bayrak yaprağının çıkması beklenmemelidir.

5-) Önceki yıllarda hastalığın görüldüğü tarlalarda, başaklanma döneminde yağışların devam etmesi durumunda ilaçlamaya gerek duyulabilir.

6-) İlaçlamanın tekrarı gerektiği durumlarda, ilaçların etiketlerinde belirtilen etki süreleri dikkate alınmalıdır.